Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18540

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l?k Ölçe?i (ÇÖBÖ), ö?rencilerin çevrimiçi ö?renme ortamlar?nda sergiledikleri bili?sel, duyu?sal, davran??sal ve performans odakl? ba?l?l?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?, 2022 y?l?nda Polat, Hopcan ve Kamal? Arslanta? taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama, ölçe?in Türk kültürüne ve e?itim sistemine uygunlu?unu, psikometrik özellikler aç?s?ndan **geçerlik** ve **güvenirlik** kriterlerini kar??lay?p kar??lamad???n? belirlemeyi amaçlam??t?r. Bu çal??ma, uzaktan e?itim süreçlerinde ö?renci kat?l?m?n? ve ba?ar?s?n? de?erlendirmek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l???, Çevrimiçi Ö?renme, Uzaktan E?itim, Ölçek Uyarlama, Ö?renci Kat?l?m?, Psikometri, Yüksekö?retim.

Yazarlar

Elif Polat, Sinem Hopcan, Tuba Kamal? Arslanta?.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **çevrimiçi ö?renme** süreçlerine kat?lan ö?rencilerin ba?l?l?k düzeylerini sistematik ve çok boyutlu bir ?ekilde ölçmektir. Ba?l?l?k, akademik ba?ar? ve ö?renme ç?kt?lar?n?n önemli bir belirleyicisi oldu?undan, bu ölçek e?itim ara?t?rmac?lar?na ve uygulay?c?lar?na çevrimiçi derslerin etkinli?ini de?erlendirme imkan? sunmaktad?r.

Uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac?, orijinal ölçe?in psikometrik yap?s?n? koruyarak, Türkçe konu?an ö?renci popülasyonu için güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? sa?lamakt?r. Bu, özellikle COVID-19 pandemisi sonras? yayg?nla?an uzaktan e?itim modellerinde ö?renci etkile?imini ve motivasyonunu izlemek için hayati önem ta??maktad?r.

Yap?

Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l?k Ölçe?i, ö?renci ba?l?l???n? dört temel boyutta incelemektedir: Beceriler (Davran??sal/Bili?sel), Duygu (Duyu?sal/Motivasyonel), Kat?l?m (Sosyal Etkile?im) ve Performans (Akademik Ba?ar? Alg?s?). Bu çok boyutlu yap?, ba?l?l???n sadece pasif kat?l?m olmad???n?, ayn? zamanda bili?sel çaba, duygusal yat?r?m ve sosyal etkile?imi de içerdi?ini vurgular.

Beceriler (Behavioral/Cognitive): Ö?rencinin derse haz?rl?k, not alma, düzenli çal??ma ve kaynaklar? kullanma gibi aktif ö?renme stratejilerini ne ölçüde kulland???n? ölçer (Maddeler 1, 3,

ARABPSYCHOLOGY.COM

4, 5, 6, 7, 8).
Duygu (Affective/Motivational): Ö?rencinin derse kar?? gösterdi?i ilgi, çaba, konuyu günlük hayatla ili?kilendirme iste?i ve ö?renmeye yönelik içsel motivasyonunu de?erlendirir (Maddeler 2, 9, 10, 11, 12).
Kat?l?m (Participation/Interaction): Ö?rencinin çevrimiçi tart??ma forumlar?na, sohbetlere ve e-posta yaz??malar?na aktif olarak kat?lma ve s?n?f arkada?lar?na yard?m etme davran??lar?n? inceler (Maddeler 13, 14, 15, 18, 19).
Performans (Outcome): Ö?rencinin dersi ba?ar?yla geçece?ine dair alg?s?n? ve s?navlardaki ba?ar?s?n? içeren sonuç odakl? beklentileri ölçer (Maddeler 16, 17).

Geçerlik

Polat ve arkada?lar? (2022) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal **geçerli?i** genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. DFA, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen dört faktörlü yap?y? destekleyip desteklemedi?ini test etmek için kullan?l?r.

Uyarlama sürecinde ayr?ca dilsel ve kültürel **geçerlik** çal??malar? yap?lm??t?r. Bu süreç, maddelerin Türkçe'ye do?ru bir ?ekilde çevrildi?inden ve Türk ö?rencilerin ö?renme deneyimlerini kültürel olarak uygun bir biçimde yans?tt???ndan emin olmay? içerir. Çal??man?n sonuçlar?, ölçe?in çevrimiçi ö?renme ba?lam?nda ö?renci ba?l?l???n? ölçmek için yap?sal olarak geçerli oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, genellikle Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? kullan?larak rapor edilir. Bu katsay?, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne ölçüde tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Uyarlama çal??mas?, Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l?k Ölçe?i'nin genel olarak ve alt boyutlar baz?nda yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Yüksek güvenirlik de?erleri, ölçe?in farkl? uygulamalarda istikrarl? sonuçlar verece?i ve ölçüm hatalar?n?n minimum düzeyde tutulaca?? anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amac?yla **faktör analizi** tekniklerini kullanm??t?r. ÇÖBÖ'nün dört faktörlü yap?s? (Beceriler, Duygu, Kat?l?m ve Performans) test edilmi? ve bu yap?n?n Türk örnekleminde de kabul edilebilir uyum indeksleri ile do?ruland??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu do?as?n? istatistiksel olarak desteklemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 5'li **Likert Ölçe?i** türünde derecelendirme. Seçenekler, "beni kesinlikle tan?mlam?yor" (1) ile "beni tamamen tan?ml?yor" (5) aras?nda de?i?mektedir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlamas? yap?lm??t?r).

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Genellikle yüksekö?retim veya uzaktan e?itim gören ö?renciler).

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (Üniversite ça?? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Polat, Hopcan ve Kamal? Arslanta? (2022) çal??mas? için örneklem, çevrimiçi e?itim alan ö?rencilerden olu?maktad?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli (Self-report) anket format?nda, 19 maddeden olu?maktad?r. Bili?sel, duyu?sal, davran??sal ve performans boyutlar?nda ö?renci ba?l?l???n? ölçer.

Anahtar Kelimeler

Ö?renci Ba?l?l???, E?itim Teknolojisi, Uzaktan E?itim, Ölçek Geli?tirme, Likert Ölçe?i, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: elif.polat@iuc.edu.tr (Sorumlu Yazar Elif Polat)

Yaz??ma Adresi: ?stanbul Üniversitesi-Cerrahpa?a (?leti?im e-posta adresi üzerinden ç?kar?m yap?lm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Kullan?m için izin ve ücret bilgileri, sorumlu yazar Elif Polat ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle kaynak gösterilerek serbest olabilmektedir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2022.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: cevrimici-ogrenci-baglilik-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Polat, E., Hopcan, S. & Kamal? Arslanta?, T. (2022). Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l?k Ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *E?itim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 12*(1), 41-56. Doi: 10.54535/rep.1017070.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Çevrimiçi Ö?renci Ba?l?l?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Beceriler 1. Derse düzenli olarak çal??t?m.
Duygu 2. Ders için çaba gösterdim.
Beceriler 3. Ders için verilen kaynaklar? okudum.
Beceriler 4. Derslerden sonra içeri?i anlad???mdan emin olmak için ders notlar?na bakt?m.
Beceriler 5. Derse planl? bir ?ekilde çal??t?m.
Beceriler 6. Okumalar, sunumlar veya ders videolar? hakk?nda notlar ald?m.
Beceriler 7. Dersi dikkatlice dinledim.
Beceriler 8. Ders materyallerini dikkatlice okudum.
Duygu 9. Dersin içeri?ini günlük hayat?mla ili?kilendirmek için çabalad?m.
Duygu 10. Dersin içeri?ini günlük hayat?mda uygulamak için çabalad?m.
Duygu 11. Dersi ilginç hale getirmenin yollar?n? buldum.
Duygu 12. Dersin içeri?ini ö?renmek için istekliydim.
Kat?l?m 13. Ö?retici ya da di?er ö?rencilerle çevrimiçi sohbet, tart??ma veya e?posta yaz??malar? s?ras?nda e?lendim.
Kat?l?m 14. Küçük grup tart??ma forumlar?na aktif olarak kat?ld?m.
Kat?l?m 15. S?n?f arkada?lar?ma yard?m ettim.
Performans 16. Dersi yüksek notla geçece?imi dü?ünüyorum.
Performans 17. S?navlarda / quizlerde ba?ar?l? oldum.
Kat?l?m 18. Çevrimiçi sohbetlere kat?ld?m (sohbet, tart??malar, e?posta).
Kat?l?m 19. Tart??ma forumuna düzenli olarak ileti gönderdim.

ARABPSYCHOLOGY.COM